

CYNGOR GWYNEDD

PWYLLGOR

PWYLLGOR ARCHWILIO

DYDDIAD

11 CHWEFROR 2016

TEITL

HAWLIADAU YSWIRIANT YN ERBYN Y CYNGOR

PWRPAS YR ADRODDIAD

RHOI CYFLE I'R PWYLLGOR ARCHWILIO GRAFFU
TREFNIADAU'R CYNGOR AR GYFER DELIO Â HAWLIADAU
YSWIRIANT

AWDUR

DEWI MORGAN, UWCH REOLWR REFENIW A RISG

---

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Ymddangosodd erthyglau yn y wasg yn ddiweddar yn rhoi sylw penodol i hawliadau yswiriant llwyddiannus (Atebolrwydd Cyhoeddus ac Atebolrwydd Cyflogwr) yn erbyn Cyngor Gwynedd.
- 1.2 Roedd rhai o'r penawdau hyn yn hynod o drawiadol, megis:

“Gwynedd Council's £13,000 compensation payout for 'hands stinging after doing washing up’” (*Daily Post*, 21 Ionawr 2016)

“Council pays out hundreds of thousands in compensation claims. Gwynedd Council has spent hundreds of thousands of pounds in compensation on several curious claims.” (*Cambrian News*, 26 Ionawr 2016)
- 1.3 Y Pwyllgor Archwilio sy'n gyfrifol am ddelio â materion yn ymwneud â risg, ac mae ymdrin â hawliadau yswiriant yn rhan o hynny. Felly, er mwyn cyflawni ei ddyletswyddau fel “y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu”, mae angen i'r Pwyllgor Archwilio:
  - **Dderbyn yr adroddiad yma sy'n egluro'r trefniadau o fewn Cyngor Gwynedd er mwyn delio gyda hawliadau yswiriant.**
  - **Craffu'r drefn sydd yn ei le, er mwyn bod yn glir fod gan y Cyngor drefniadau yn eu lle er mwyn sicrhau fod taliadau yswiriant yn briodol.**

2. CEFNDIR

- 2.1 Ym Medi 2015, ysgrifennodd y grŵp ymgyrchu TaxPayers' Alliance at bob awdurdod lleol yng Nghymru, Lloegr a'r Alban o dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth yn gofyn y canlynol:

Yr wyf yn ysgrifennu i ofyn am wybodaeth ynghylch yr holl hawliadau am iawndal a wnaed yn erbyn yr awdurdod lleol yn 2013-14 a 2014-15.

Yn benodol hoffwn yr wybodaeth wedi ei dorri i lawr fesul:

- (a) gwerth pob taliad neu setliad
- (b) Natur neu fanylion wedi ei grynhoi am bob hawliad

Peidiwch â chynnwys unrhyw fanylion personol os gwelwch yn dda.

- 2.2 Gan fod rhai o'r cwestiynau hyn ychydig yn annelwig, ysgrifennwyd at y TaxPayers' Alliance yn gofyn iddynt am eglurhad am rai o'r cwestiynau. Mae'r cwestiynau hyn, a'r atebion a roddwyd, wedi eu rhestru isod:

C: Ydych chi angen gwybodaeth yn ymwneud â difrod i eiddo a hawliadau anafiadau personol gan aelodau o'r cyhoedd? A: Ydym

C: Ydych chi angen gwybodaeth yn ymwneud â hawliadau anafiadau personol gan staff? A: Ydym

C: Ydych chi am wybodaeth sy'n ymwneud â hawliadau nad ydynt wedi bod yn llwyddiannus neu dim ond y rhai sydd wedi derbyn iawndal? A: Dim ond y rhai llwyddiannus

C: Oes angen y wybodaeth ar gyfer hawliadau a gyflwynwyd yn 2013-14 a 2014-15, neu'r rheini sydd â dyddiad digwyddiad yn y blynyddoedd hynny? A: Hawliadau a setlwyd (yn llwyddiannus) yn y blynyddoedd hynny waeth pryd gododd y digwyddiad

- 2.3 Anfonwyd rhestr yn cynnwys hawliadau a setlwyd lle bu taliad.

- 2.4 Gwnaeth y TaxPayers' Alliance ddatganiad i'r wasg ar 21 Ionawr 2016 dan y pennawd "Bill for council compensation payments tops £100 million". Maent wedi nodi ar eu gwefan fod dros £104 miliwn wedi cael ei dalu mewn iawndal gan yr holl gynghorau perthnasol. Roedd yr wefan yn cynnwys dadansoddiad o wybodaeth a anfonwyd gan y gwahanol gynghorau, gan gynnwys cyfanswm o £483,378 gan Cyngor Gwynedd – £425,203 yn 2013/14 a £58,175 yn 2014/15.

- 2.5 Fodd bynnag, wrth i ni ddadansoddi'r canlyniadau daeth yn amlwg fod gwahanol gynghorau wedi dehongli'r cais am wybodaeth mewn ffyrdd gwahanol, tra bod eraill heb ateb o gwbl. Nid oedd y TaxPayers' Alliance wedi dehongli ffigyrau Cyngor Gwynedd yn gywir chwaith. **Gwir ffigyrau Cyngor Gwynedd yw £484,828 yn 2013/14 a £206,605 yn 2014/15.**

- 2.6 Dim ond rhan o'r costau yn ymwneud â hawliad yswiriant ydi'r iawndal ei hun, gan fod costau eraill megis costau cyfreithwyr. Nid swm yr iawndal yw'r ffigyrau a ddyfynnir uchod, ond holl gost yr achosion, boed hynny wedi ei dalu gan y Cyngor yn uniongyrchol neu gan ein yswirwyr. Mae'r erthyglau newyddion dilynol wedi camddeall hyn, gan ddatgan fod yr holl swm a nodir wedi cael ei dalu fel iawndal i'r dioddefwr, lle nad yw hyn yn gywir.

- 2.7 Mae'r ffigyrau a gyhoeddwyd ar gyfer Cyngor Gwynedd yn sylweddol uwch nag unrhyw gyngor arall yn y rhanbarth. Rydym yn argyhoeddedig fod gwahanol gynghorau wedi dehongli'r cais rhyddid gwybodaeth mewn ffyrdd gwahanol, ac yn sicr yn wahanol i Cyngor Gwynedd.

- 2.8 Nid yw'n rhesymol, felly, cymharu canlyniadau gwahanol gynghorau gan nad oes sicrwydd y byddwn yn cymharu tebyg gyda thebyg.

3. TREFNIADAU CYNGOR GWYNEDD O DDELIO Â HAWLADAU YSWIRIANT

3.1 Pwrpas yr Uned Yswiriant a Risg yw:

Cefnogi adrannau'r Cyngor wrth iddynt asesu'r bygythiadau a chyfleon all eu hwynebu wrth ddarparu eu gwasanaethau a blaenoriaethu eu gweithgareddau ar sail yr asesiad. Amddiffyn buddiannau trethdalwyr drwy sicrhau trefniadau yswiriant priodol ac ymdrin â hawliadau

3.2 Mae dau swyddog yn gweithio yn yr Uned, sef y Rheolwr Cydlynu Risg ac Yswiriant, a Swyddog Yswiriant

3.3 Fel y gwelir yn rhan 2 yr adroddiad yma, roedd y cais rhyddid gwybodaeth wedi ei gyfyngu i'r hawliadau oedd wedi eu setlo gyda chost. Nid oedd ddiddordeb yn llwyddiannau'r awdurdodau lleol wrth amddiffyn hawliadau yn eu herbyn.

3.4 Mae'r tabl sydd wedi ei gynnwys y Atodiad 1 yn cynnwys manylion yr holl hawliadau yswiriant a setlwyd yn 2013-14 a 2014-15. Yr hawliadau a welir yn yr Atodiad gyda'r statws "Setlwyd gyda cost", yw'r rhai a anfonwyd fel ymateb i'r cais rhyddid gwybodaeth.

3.5 O gofio pwrpas yr Uned, prif fesur perfformiad ein bod yn cyflawni ein pwrpas yw **Amddiffyn budd ariannol y trethdalwr: canran o hawliadau atebolrwydd cyhoeddus a wadwyd (setlwyd am £0).**

3.6 Mae dadansoddiad o'r holl hawliadau Atebolrwydd Cyhoeddus ac Atebolrwydd Cyflogwr at setlwyd yn 2013-14 a 2014-15 yn dangos y canlynol:

Atebolrwydd Cyhoeddus

	2013/14	2014/15
Nifer hawliadau Atebolrwydd Cyhoeddus wedi eu cau, gyda costau	33 (26%)	26 (22.2%)
Nifer hawliadau Atebolrwydd Cyhoeddus wedi cau, heb gostau	94 (74%)	91 (77.8%)
Cyfanswm nifer yr hawliadau Atebolrwydd Cyhoeddus wedi eu cau	127	117

Atebolrwydd Cyflogwr

	2013/14	2014/15
Nifer hawliadau Atebolrwydd Cyflogwr wedi eu cau, gyda costau	5 (55.6%)	3 (43%)
Nifer hawliadau Atebolrwydd Cyflogwr wedi cau, heb gostau	4 (44.4%)	4 (57%)
Cyfanswm nifer yr hawliadau Atebolrwydd Cyflogwr wedi eu cau	9	7

Atebolrwydd Cyhoeddus ac Atebolrwydd Cyflogwr gyda'i gilydd

	2013/14	2014/15
Nifer hawliadau Atebolrwydd wedi eu cau, gyda costau	38 (28%)	29 (23.4%)
Nifer hawliadau Atebolrwydd wedi cau, heb gostau	98 (72%)	95 (76.6%)
Cyfanswm nifer yr hawliadau Atebolrwydd wedi eu cau	136	124

3.7 **Hynny yw, yn 2013/14 setlwyd 72%, ac yn 2014/15 76.6%, o hawliadau atebolrwydd yn erbyn Cyngor Gwynedd heb gostau.**

4. RÔL Y CWMNI YSWIRIANT

- 4.1 Roedd pob un o'r achosion sydd wedi eu rhestru yn yr Atodiad yn destun "excess" o £25,000 (ag eithrio dau achos yn dyddio cyn 1 Ebrill 2006, lle roedd yr "excess" yn £10,000). Cyngor Gwynedd oedd yn talu unrhyw gostau ar yr hawliadau unigol hyd at y trothwy yma, a'n cwmni yswiriant yn talu unrhyw symiau uwchben hynny.
- 4.2 Fodd bynnag, dylid bod yn ymwybodol hyd yn oed yn yr achosion hynny lle 'roedd yr yswirwyr yn ysgwyddo'r gost, byddai effaith ariannol ar y Cyngor yn y pendraw fel canlyniad i gostau premiwm uwch.
- 4.3 Er mwyn talu'r costau sydd yn daladwy yn uniongyrchol, mae'r Cyngor yn cynnal Cronfa Yswiriant Fewnol y mae pob un o wasanaethau'r Cyngor yn cyfrannu iddi yn flynyddol. Mae lefel y cyfraniadau yn amrywio, yn ddibynnol ar y lefel cronfa yr ydym yn gredu y byddai'n ddarbodus i'w gadw. Wrth i'r Pwyllgor Archwilio ystyried lefelau holl Gronfeydd y Cyngor ym Mehefin 2015, adroddwyd y gellid dychwelyd £1,000,000 o'r Gronfa Fewnol yn ôl i falensau, gan gadw lefel o £1,674,296. Penderfyniad y Pwyllgor oedd nodi'r sefyllfa a'r risgiau yng nghyswllt cronfeydd y Cyngor, gan gefnogi'r polisi perthnasol.

5. PENDERFYNIAD I SETLO

- 5.1 Er mwyn i'r Uned Yswiriant a Risg allu amddiffyn hawliadau yswiriant yn llwyddiannus, mae angen arddangos fod trefniadau yn eu lle o fewn y Cyngor i liniaru risgiau i lefel rhesymol. Gwelir ein bod wedi gallu gwneud hynny yn y mwyafrif helaeth o achosion, ac mae cydweithio da rhwng yr Uned Yswiriant a Risg a holl adrannau'r Cyngor wedi ein cynorthwyo i wneud hynny.
- 5.2 Er mwyn bod yn llwyddiannus mewn hawliad yn erbyn y Cyngor, rhaid i'r hawlydd ddangos fod y Cyngor wedi bod yn esgeulus mewn rhyw ffordd. Wrth gwrs, nid yw atebolrwydd yn glir ym mhob achos, ac mae ambell hawliad yn mynd cyn belled â'r llysoedd sifil am benderfyniad. Tra fod yr Uned Yswiriant a Risg yn benderfynol o amddiffyn buddiannau'r Cyngor cyn belled â phosib, mewn rhai achosion rhaid derbyn nad oes modd amddiffyn ymhellach, yn enwedig os oes barn gyfreithiol yn cynghori hynny.
- 5.3 Fel rhan o gyfundrefn rheoli perfformiad yr Uned, byddwn yn dadansoddi hawliadau sydd wedi bod yn llwyddiannus er mwyn ceisio adnabod os oes patrymau, neu lefydd o fewn unedau sydd angen sylw penodol, boed hynny'n hyfforddiant, newid gweithdrefnau ayb.
- 5.4 Ym mhob un o'r achosion lle bu'n rhaid setlo gyda chost, gwnaethpwyd hynny am fod yr Uned Yswiriant a Risg, efallai ar y cyd â'r Yswirwyr a'u cyfreithwyr, ac adrannau perthnasol y Cyngor, wedi dod i'r casgliad fod y Cyngor wedi cyfrannu at anaf personol neu ddifrod i eiddo personol oherwydd esgeulustra neu gamgymeriad.
- 5.5 Gwneir hyn gan ystyried canlyniadau achosion llys blaenorol, sydd yn sylfaen i'r system gyfreithiol.

6. TREFNIADAU O EBRILL 2016

6.1 Mae cytundeb ein darparwyr yswiriant presennol, Zurich Municipal, yn dod i ben ar 31 Mawrth 2016 ac yn dilyn proses dendro yn ystod tymor hydref 2015 mae cytundebau yswiriant newydd wedi cael eu dyfarnu ar gyfer 1 Ebrill 2016 ymlaen. Bydd Zurich Municipal yn parhau i ddarparu gwarchodaeth Atebolrwydd Cyhoeddus ac Atebolrwydd Cyflogwr, sef testun yr adroddiad yma. Fodd bynnag, bydd darparwyr gwarchodaeth mewn meysydd eraill yn newid. O 1 Ebrill 2016, yn dilyn y broses dendro, bydd darparwyr gwarchodaeth yswiriant y Cyngor yn newid fel a ganlyn:

- Yswiriant Eiddo – symud i Travelers
- Yswiriant Cerbydau – symud i Maven
- Yswiriant Gwarant Ffydd a Trosedd - symud i RMP

6.2 Fel rhan o'r broses o brofi'r farchnad, penderfynwyd y byddai "excesses" ein polisïau Atebolrwydd Cyhoeddus ac Atebolrwydd Cyflogwr yn cynyddu i £50,000 o fis Ebrill 2016 ymlaen. Ar sail dadansoddiad fanwl o'n hawliadau yn y gorffennol, daeth yr Adran Gyllid i'r casgliad y byddai'n gam resymol i gynyddu'r "excesses" yn y ffordd yma er mwyn manteisio ar y premiwm llawer is a fyddai'n deillio o hynny er fod posibilrwydd, wrth gwrs, y gallai ein costau gynyddu petai nifer yr hawliadau llwyddiannus yn ein herbyn yn cynyddu.

6.3 Bydd felly yn her barhaus, ar y cyd â holl wasanaethau'r Cyngor, i reoli ein risgiau yswiriadwy er mwyn lleihau damweiniau a chyhuddiadau o esgeulustod, nid yn unig am resymau ariannol, ond er lles ein cydweithwyr a'r cyhoedd.

7. ARGYMHELLIAD

7.1 Gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio:

- **Dderbyn yr adroddiad yma sy'n egluro'r trefniadau ar gyfer delio gyda hawliadau yswiriant.**
- **Craffu'r drefn sydd yn ei le, er mwyn bod yn glir fod gan y Cyngor drefniadau yn eu lle er mwyn sicrhau fod taliadau yswiriant yn briodol.**